

Notat - Hovednotat om budget 2027-30 (direktionens budgetforslag)

Sagsnavn: Budget 2027-30
Sagsnummer: 00.01.00-S55-4-25
Skrevet af: Brian Almann Hansen og Lars Sønderby
Forvaltning: Randers Kommune
Dato: 20. august 2026
Sendes til: Byrådet (som en del af budgetmaterialet til B2027-2030)

I dette notat gives en overordnet beskrivelse af direktionens budgetforslag for budget 2027-2030.

På baggrund af det udarbejdede budgetforslag kan der opgøres et økonomisk råderum – med udgangspunkt i Randers Kommunes overordnede styringsmål.

Notatet er opdelt i følgende hovedafsnit:

1. Resume – sammenfatning af det samlede budgetforslag
2. Direktionens budgetforslag
3. De væsentligste forudsætninger
4. Opgørelse af det økonomiske råderum – herunder styringsmål

1. Resume

Budgetforslaget er udarbejdet med udgangspunkt i den vedtagne budgetprocedure for 2027-30.

Det overordnede styringsmål for kommunen indebærer, at overskuddet på det skattefinansierede område i gennemsnit skal være tilstrækkeligt til at finansiere kommunens afdrag på lån. Kun beløb, der ligger herudover kan indgå i råderumsopgørelsen. Desuden indebærer styringsmålet, at der særskilt skal være balance i det sidste overslagsår – dvs. overslagsåret 2030.

I forbindelse med udarbejdelsen af direktionens budgetforslag gøres en række forudsætninger. De vigtigste forudsætninger er beskrevet i dette notat.

Med udgangspunkt i de beskrevne forudsætninger kan der opgøres et gennemsnitligt årligt råderum på 16,9 mio. kr. og et varigt råderum på 16,2 mio. kr. (jf. balancen i 2030).

Udover ovennævnte råderum på 16,9 mio. kr. årligt er der en anlægspulje til politisk prioritering på 49,5 mio. kr. (et engangsbeløb).

Direktionen har udarbejdet forslag til ny 10-årig investeringsplan – herunder konkrete forslag til udmøntning af ovennævnte 49,5 mio. kr. i budgetperioden 2027-30. Herudover indeholder den 10-årige investeringsplan forslag til anlægsniveau-/projekter i perioden 2031-2036.

Flere af de beskrevne budgetposter går den "rigtige vej" for Randers Kommune i forhold til tidligere år. Det drejer sig fx om selskabsskat, indkomstoverførsler og udligning (det socioøkonomiske udgiftsbehov). I modsat retning trækker opdaterede tal vedrørende sundhedsreformen. Alle disse forhold er beskrevet nærmere i dette notat samt i det uddybende notat og særskilte budgetnotater.

KL oplyser, at den nuværende skatte- og tilskudsmodel i høj grad er baseret på Økonomisk Redegørelse fra maj 2026. KL vil i lighed med tidligere år udsende ny tilskudsmodel primo september – baseret på Økonomisk Redegørelse fra august 2026. Til den tid vil der også være opdaterede skattetal for kommunerne.

Konsekvenserne af tilskudsmodellen primo september (samt øvrige opdateringer – fx vedrørende sundhedsreformen) vil i lighed med kommunens normale budgetpraksis blive indarbejdet sammen med øvrige tekniske korrektioner til budgetforslaget og vil blive indarbejdet i det forhandlingsregneark, der sendes ud til byrådet forud for de afsluttende politiske forhandlinger om budget 2027-2030.

Budgetmaterialet – herunder direktionens budgetforslag samt de anvendte forudsætninger vil blive gennemgået nærmere på byrådets budgetseminar den 26. august 2026.

2. Direktionens budgetforslag

Direktionens budgetforslag tager afsæt i det allerede vedtagne budget 2026-29. Hertil lægges (i lighed med tidligere år) ændringer som følge af tillægsbevillinger siden det vedtagne budget 2026-29¹, nye demografiberegninger, lovændringer, ændrede pris- og lønskøn og øvrige konsekvenser af årets økonomiaftale mellem regeringen og KL.

Direktionens budgetforslag indeholder en række forudsætninger, hvoraf de væsentligste beskrives nærmere nedenfor (der henvises til det uddybende notat for en gennemgang af alle budgetposter/budgetforudsætninger).

Direktionens budgetforslag indeholder ikke budgetløft til områder i økonomisk ubalance. Hvis dette politisk ønskes, skal det ske som en del af den politiske budgetproces og dette vil i givet fald fragå det økonomiske råderrum. Det er således i udgangspunktet en forudsætning i budgetforslaget at områder med økonomisk ubalance selv gennemfører tiltag der genskaber balancen og efterfølgende afdrager den gæld der er oparbejdet til kommunekassen (der henvises til særskilt notat vedrørende socialområdets økonomiske plan 2026).

For så vidt socialområdet skal det i den forbindelse understreges, at det er direktionens klare vurdering, at der politisk er brug for at godkende de fremsendte forslag til nedbringelse af områdets økonomiske ubalance.

Under forudsætning af, at de fremsendte udgiftsreducerende forslag fra socialområdet godkendes, så reterer der på området en forventet ubalance på 35-40 mio. kr. årligt i 2027 og frem. Det bør i størst muligt omfang sikres, at socialområdet i 2027 og frem får nogle økonomiske rammer, så områdets gæld ikke igen får en størrelse som er urealistisk at betale tilbage.

Som en del af budgetmaterialet er der udarbejdet oversigt over ønsker og bevillinger, der udløber, jf. nedenstående oversigt:

¹ De bevillinger, der indgår i budgetopfølgningen pr. 31/5 er indregnet i direktionens budgetforslag selv om budgetopfølgningen først forventes godkendt den 28/9 september. Hvis der bliver vedtaget ændringer i forhold til indstillingspunkterne, vil disse ændringer senere i budgetprocessen blive medtaget som tekniske korrektioner til direktionens budgetforslag.

Ønsker og bevillinger der udløber (mio. kr.), 27 PL	2027	2028	2029	2030
Ønsker	541,8	156,3	152,4	149,3
Bevillinger, der udløber	33,0	55,0	62,7	62,6
I alt	574,8	211,3	215,0	211,9

Note: Under ønsker i 2027 indgår et beløb på 416 mio. kr. vedr. bygningsvedligehold

Der henvises til særskilt oversigt for en gennemgang af ønsker og bevillinger der udløber.

Disse ønsker samt bevillinger der udløber er **ikke** indarbejdet i direktionens budgetforslag.

Den 10-årige investeringsplan 2027-2036

Som en del af det samlede budgetforslag er der udarbejdet et forslag til en ny 10-årig investeringsplan på anlægsområdet for perioden 2027-2036. I forslaget indgår enkelte af de fremsendte ønsker på anlægsområdet.

Forslaget er udarbejdet med afsæt i de opgjorte behov og ønsker præsenteret for byrådet i forbindelse med temamødet den 25. juni 2026, de politiske prioriteringsdrøftelser på temamødet samt direktionens vurdering af de mest presserende anlægsbehov – herunder primært bevaring af værdien af kapitalapparatet (kommunens bygningsmasse) og investeringer der understøtter ambitionerne i Fremtidens Randers Kommune.

Forslaget til en ny 10-årig investeringsplan er vedlagt i særskilt bilag.

Som nævnt i resumeet er der et beløb på 49,5 mio. kr. til fri politisk prioritering indenfor anlægsområdet i perioden 2027-2030. Forslaget til en ny 10-årig investeringsplan indeholder direktionens anbefalinger til fordeling af dette puljebeløb og indeholder herudover også finansieringsforslag til de mest presserende anlægsbehov.

Herudover indeholder direktionens forslag til den 10-årige investeringsplan også forslag til fremtidige beløb og fordeling af disse på anlægsområdet i perioden 2031-2036 – herunder en gradvis forhøjelse af det samlede anlægsbudget til 300 mio. kr. årligt

3. De væsentligste forudsætninger

Nedenfor gives en beskrivelse af de vigtigste budgetforudsætninger vedrørende budget 2027-30 – med fokus på de områder, hvor der er større afvigelser i forhold til budget 2026-29 samt områder, hvor forudsætningerne ikke fremgår af fx KL's skatte- og tilskudsmodel.

Herudover henvises til følgende notater for en mere udførlig beskrivelse:

- Uddybende beskrivelse af budget 2027-30
- Indkomstoverførsler 2026-30
- Demografireguleringer i budget 2027-30
- Ændret pris- og lønskøn 2026-30 – herunder overenskomst 2026
- Sundhedsreformen 2027-30.
- 'Anlægspakken' – bilagsmateriale om anlægsbudgettet

Forudsætningerne beskrives nedenfor i følgende hovedgrupper:

- Skatter og tilskud/udligning

- Sundhedsreform
- Serviceudgifter
- Øvrig drift
- Skattefinansieret anlæg

3.1 Skatter og tilskud/udligning

Pulje til finansiering af skattenedsættelse

I budget 2025-28 blev det aftalt at forøge skatteprocenten til 26,0% og senest i 2029 nedsætte procenten igen til 25,8%. I budget 2026-29 blev det beregnet, at en nedsættelse af skatteprocenten i 2029 ville betyde en mindreindtægt på 42,0 mio. kr. Denne mindreindtægt er i lighed med budget 2026-29 forudsat neutraliseret af en tilsvarende pulje under økonomiudvalget (en forudsat budgetforbedring i både 2029 og 2030) til udmøntning senest i forbindelse med budget 2029-32.

Det aktuelle beløb udgør nu 43,1 mio. kr. og er afsat i både 2029 og 2030 (som en forudsat budgetforbedring).

Selskabsskat

Af regeringsgrundlaget fremgår, at der skal ses på mulige løsningsmodeller i forhold til den fremtidige fordeling af selskabsskat mellem kommunerne som aftalt i økonomiaftalen for 2026. Det samme er nævnt i økonomiaftalen for 2027.

Ved budgetlægningen af selskabsskat er det forudsat, at Randers Kommune fremover vil have samme vækst i pct. som på landsplan. Denne forudsætning skal ses i lyset af ovennævnte beslutning om en ny finansieringsløsning vedrørende selskabsskat.

I forhold til tidligere er niveauet for selskabsskat på landsplan nedjusteret med 1,7 mia. kr. i 2027 og i 2028 og 2029 er der ligeledes en nedjustering i forhold til det tidligere forudsatte på 0,9 mia. kr.

Dette betyder at bloktilskuddet øges tilsvarende – for Randers Kommune med 28,3 mio. kr. i 2027 og 14,8 mio. kr. i 2028 og 2029.

Nedenfor vises det samlede regnestykke for Randers Kommune vedrørende selskabsskat:

Ændringer vedrørende selskabsskat (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
Selskabsskat B26-29	-125,0	-127,1	-130,3	-130,3
Selskabsskat B26-30	-121,8	-130,4	-133,8	-140,1
Ændringer vedrørende selskabsskat	3,2	-3,3	-3,5	-9,8
Ændret udligning	13,7	9,6	10,1	6,5
Ændret bloktilskud	-28,3	-14,8	-14,8	-1,4
Ændret selskabsskat i alt (netto)	-11,4	-8,5	-8,3	-4,7

(minus angiver merindtægter, plus angiver mindreindtægter)

I 2027 modtager Randers Kommune 3,2 mio. kr. mindre i selskabsskat end tidligere forventet. Til gengæld øges bloktilskuddet med 28,3 mio. kr. Medtages det ændrede udligningsbeløb giver det i alt en

nettoerindtægt på 11,4 mio. kr. i 2027. I årene fremover er det ligeledes en nettoerindtægt. Disse beløb indgår i opgørelsen af råderummet til B2027-30.

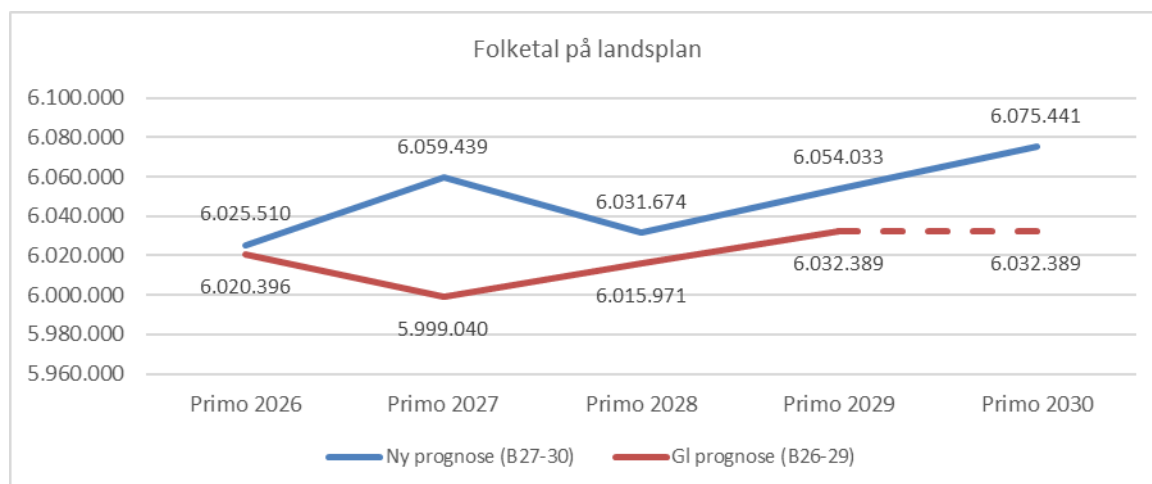
Randers Kommune har ofte været i den modsatte situation – altså med et nettotab på området. Årsagen til gevinsten denne gang er, at selskabsskatterne (som nævnt ovenfor) bliver væsentligt mindre på landsplan end tidligere forudsat - og dette kompenseres kommunerne for via bloktilskuddet uanset kommunens egen udvikling i selskabsskatterne.

Folketal på landsplan

Udover eget folketal har folketallet på landsplan betydning for de beløb kommunen modtager i tilskud/udligning.

I disse år er der store ændringer i folketallet på landsplan. Dette skyldes at Danmarks Statistik (DS) i deres prognose tager udgangspunkt i særloven vedrørende de ukrainske flygtninge – en lov der kun vedtages for et år ad gangen. Som følge heraf forudsætter DS, at alle ukrainske flygtninge vil være hjemrejst i det følgende år.

I den nye prognose er særloven blevet forlænget yderligere et år og dermed forudsætter DS, at de ukrainske flygtninge først vil rejse hjem i løbet af 2027 (hvilket betyder et lavt folketal primo 2028). Dette kan illustreres grafisk som følger, hvor den gamle og nye prognose fra DS sammenlignes:

Note: Årsagen til at den gamle prognose (stiplet rød linje) er uændret fra 2029 til 2030 skyldes forudsætningen om, at budgetoverslagsår 2029 (i budget 2026-29) i udgangspunktet fremskrives uændret til 2030.

Figuren viser, at der som følge af ovenstående beskrivelse er meget stor forskel på folketallet på landsplan primo 2027 – nemlig godt 60.000 personer - som primært skyldes de ukrainske flygtninge.

Denne forskel har negativ betydning for tilskud/udligning til kommunerne – den isolerede effekt af det ændrede folketal på landsplan kan opgøres til en mindreindtægt på i alt 37,6 mio. kr. for Randers Kommune, jf. nedenstående tabel:

Ændret folketal på landsplan (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
Udligning - mindreindtægt	29,8	6,8	10,9	31,8
Bloktilskud - mindreindtægt	7,8	2,1	3,0	5,9
Mindreindtægter i alt	37,6	9,0	13,9	37,7
Reserve vedr. folketal på landsplan i B26-29	-30,0	-15,0	0,0	0,0
Ny reserve vedr. folketal på landsplan i B27-30		30,0	25,0	20,0

Ændret folketal på landsplan (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
I alt	7,6	24,0	38,9	57,7

(minus angiver merindtægter/mindreudgifter)

Problemstillingen med den store ændring i folketallet på landsplan var allerede kendt ved sidste års budgetlægning. Derfor blev der også afsat et reservebeløb på 30,0 mio. kr. (jf. ovenstående tabel). Dette betyder, at der "kun" er en manko på 7,6 mio. kr. i 2027.

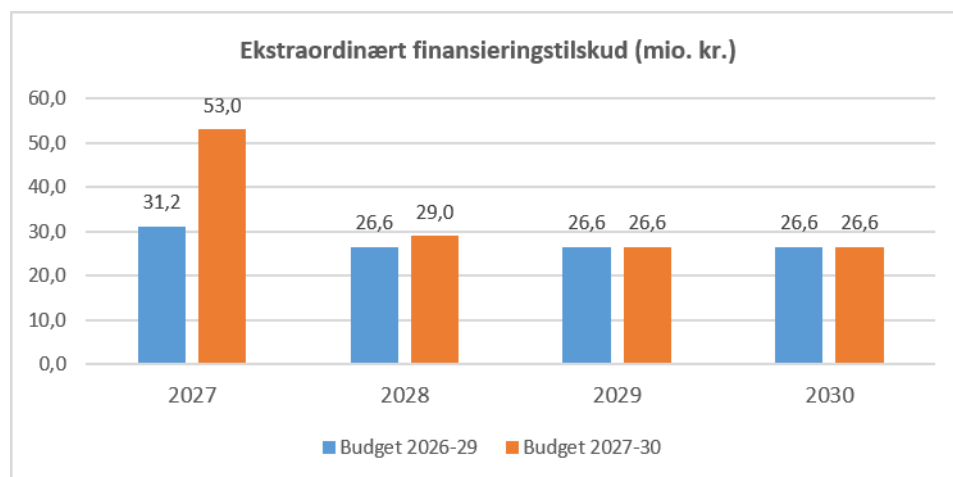
Udover de 30 mio. kr. i 2027 var der i budget 2026-29 indregnet et reservebeløb på 15 mio. kr. i 2028. Baseret på ovennævnte erfaringer vurderes dette beløb at være utilstrækkeligt, hvorfor der i direktionens budgetforslag er indarbejdet en pulje på 30 mio. kr i 2028. I 2029 og 2030 indarbejdes ligeledes et reservebeløb på hhv. 25,0 mio. kr. og 20,0 mio. kr. Faldet i reservebeløb skal ses i lyset af en forventning om, at situationen i Ukraine efterhånden vil normaliseres hen over de kommende år.

Ekstraordinært finansieringstilskud

Økonomaftalen indebærer, at Randers Kommune modtager et ekstraordinært finansieringstilskud på 53,0 mio. kr. i 2027 og 29,0 mio. kr. i 2028.

For 2029 og frem har KL ikke angivet noget beløb, men her forudsættes i direktionens budgetforslag en kompensation svarende til det niveau, der blev indregnet ved budgetlægningen 2026-2029.

Med hensyn til 2029/2030 kan de budgetterede beløb betragtes som en forudsat gevinst ved den kommende udligningsreform (der forventes at træde i kraft fra og med 2029²).

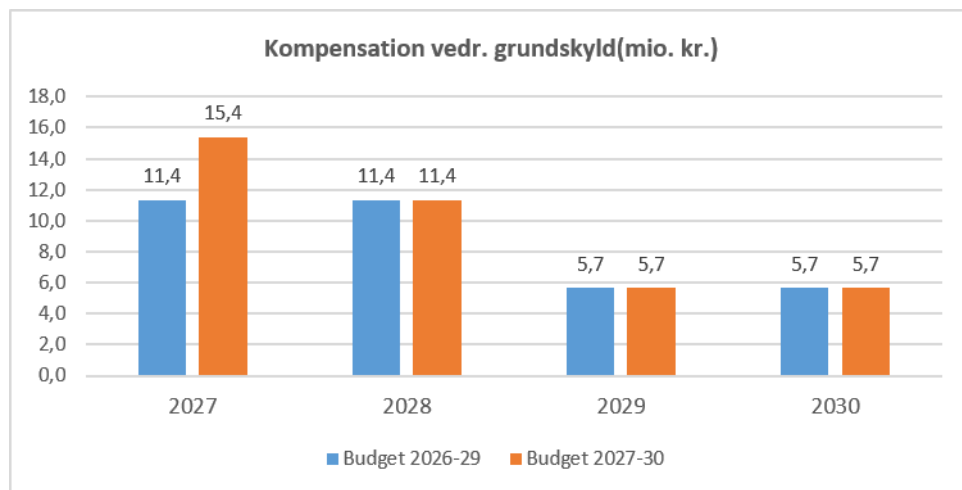
Som det fremgår af figuren, er der i 2027 en merindtægt på 21,8 mio. kr. (i forhold til B26-29) og i 2028 en merindtægt på 2,4 mio. kr. Disse beløb indgår i opgørelsen af det samlede økonomiske råderum til B2027-30.

Kompensation for grundskyld

² Se også senere afsnit, hvor den samlede forudsatte gevinst ved den kommende udligningsreform fra 2029 og frem er opgjort.

Økonomaftalen indebærer, at Randers Kommune modtager et kompensationsbeløb vedrørende grundskyld på 15,4 mio. kr. i 2027.

For 2028 og frem har KL ikke angivet noget beløb, men her forudsættes en kompensation svarende til det niveau, der blev indregnet ved budgetlægningen 2026-2029. Igen gælder at disse beløb kan betragtes som en forudsat gevinst ved den kommende udligningsreform fra 2029 og frem.

I 2027 viser figuren en merindtægt på 4,0 mio. kr. (i forhold til B2026-29). Dette beløb indgår i opgørelsen af det samlede økonomiske råderum til B2027-30.

Udligning af udgiftsbehov (socioøkonomi).

Ved opgørelsen af udligningen af udgiftsbehovet indgår både det aldersbestemte og det socioøkonomiske udgiftsbehov. Sidstnævnte består af 18 kriterier, som skal afspejle kommunernes udgifter på beskæftigelsesområdet og socialområdet.

Hvert år opdateres disse kriterier og denne opdatering kan have stor økonomisk betydning for Randers Kommune. Dette er især tilfældet i 2027, hvor opdateringen viser en samlet merindtægt på 65,7 mio. kr.

En nærmere analyse viser, at det især er kriteriet ” antallet af 20-59 årige uden beskæftigelse”, der bidrager til merindtægten. Data for opgørelsen af dette kriterie er meget gamle – nemlig enten baseret på tal fra november 2024 eller november 2021 (afhængig af hvilket af disse tal der er størst).

Randers Kommunes andel af dette kriterie (i forhold til landsplan) er steget fra 1,93% i 2026 til 2,11% i 2027. Isoleret set betyder det en merindtægt på dette kriterie alene på 41,3 mio. kr.

I overslagsårene er det forudsat, at Randers Kommunes andel af kriteriet vil være 2,00% svarende til en samlet merindtægt vedrørende udligningen af det socioøkonomiske udgiftsbehov på 35-37 mio. kr.

Det er en forudsætning i den politisk besluttede handleplan på socialområdet, at forbedringer i kommunens indtægter fra kommunal udligning³ (som følger direkte af initiativer i Socialrådets Økonomiske Plan – primært boligplanen) tilføres socialområdet.

Den samlede udligningseffekt af disse tiltag kan indtil videre opgøres til 17,7 mio. kr. hvoraf de 10,7 mio. kr. allerede er overført til socialområdet ved budgetopfølgningen pr. 31/3 2026. Tilbage resterer der således et løft på 7,0 mio. kr. der indtil videre placeres som et reservebeløb under tilskud/udligning og overføres til socialområdet ved budgetopfølgningen pr. 31/3 2027.

Det samlede resultat er dermed som følger:

Udligning af udgiftsbehov (socioøkonomi) mio. kr.	2027	2028	2029	2030
Merindtægt fra udligning af socioøkonomi	-65,7	-35,1	-36,1	-37,2
Andel heraf reserveret til socialområdet	7,0	7,0	7,0	7,0
I alt (merindtægt)	-58,7	-28,1	-29,1	-30,2

(minus angiver merindtægter/mindreudgifter)

Tilbage bliver der en merindtægt på 58,7 mio. kr. i 2027. I årene 2028-2030 kan der opgøres en samlet merindtægt på 28-30 mio. kr. Disse merindtægter indgår i opgørelsen af det økonomiske råderum.

Vedvarende energi (VE-tilskud).

I 2027 bliver der udbetalt 208,7 millioner kroner til kommuner, der i særlig grad har bidraget til udbygningen af vedvarende energi.

By-, Land- og Transportministeriet har oplyst, at Randers Kommune modtager 6,1 mio. kr. heraf. I budget 2026-29 var der indregnet en indtægt i 2027 på 3,6 mio. kr. – altså en merindtægt på 2,5 mio. kr.

Nedenstående tabel viser det samlede regnestykke inkl. ændringer i bloktilskuddet:

VE-tilskud (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
Budget 2027-30	-6,1	-3,6	-3,7	-3,8
Budget 2026-29	-3,6	-3,7	-3,8	-3,8
Ændret tilskud i alt	-2,5	0,1	0,2	0,1
Ændret bloktilskud	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
Ændringer i alt	-2,6	0,0	0,0	0,0

(minus angiver merindtægter/mindreudgifter)

I alt er der i 2027 tale om en merindtægt på 2,6 mio. kr. der indgår i opgørelsen af det økonomiske råderum for B2207-30. I overslagsårene er der budgetlagt uændret i forhold til tidligere (når den lille ændring i bloktilskuddet indregnes).

³ I den kommunale udligning indgår 18 socioøkonomiske kriterier. Jo flere borgere der er omfattet af disse kriterier des højere udligningsbeløb (alt andet lige). En del borgere er omfattet af flere kriterier og kan dermed udløse et betydeligt tilskud via udligningssystemet. Dette fordrer dog, at borgerne er bosiddende i Randers Kommune, hvorfor de tiltag, der (via SØP-initiativerne) kan fastholde eller hjemtage borgere vil medføre merindtægter fra udligningen. Der er en vis forsinkelse på registreringen i udligningssystemet, hvilket der er taget højde for i beregningerne (derfor er det først fra og med regnskab 2024, at de beregnede merindtægter er blevet realiseret).

3.2 Sundhedsreform

Sundhedsreformen indebærer, at myndigheds- og finansieringsansvaret for en række sundhedsopgaver flyttes fra kommunerne til regionerne.

Der er følgende elementer i sundhedsreformen:

- Opgaveflytning fra kommuner til regioner for 4,2 mia. kr. (2025 PL)
- Nedlæggelse af den kommunale medfinansiering af sundhedsområdet (KMF), 26,0 mia. kr.
- Udligningsmæssige konsekvenser

Der er i 2027 og 2028 vedtaget en overgangsordning der betyder, at tabet for en kommune maksimalt kan udgøre 0,05% af kommunens beskatningsgrundlag – svarende til 10-11 mio. kr. for Randers Kommune – disse beløb er indregnet som forventet tab i B2026-29.

Udfordringen er imidlertid at det samlede regnestykke for de enkelte kommuner vedrørende sundhedsreformen foretages af KL/Ministeriet – og her kan der være en afvigelse i forhold til kommunens egen opgørelse.

KL har udsendt en ny opgørelse over det såkaldte overgangstilskud til kommunerne. Og dette overgangstilskud er reduceret betragtelig i forhold til tidligere. Dette skyldes primært, at det nu forudsætningsmæssigt fra opgøres, at Randers Kommune kan reducere udgifterne som følge af opgaveflytningen med 76,8 mio. kr. i stedet for som tidligere opgjort 58,1 mio. kr.

Den nye opgørelse vedrørende konsekvenserne af opgaveflyttet er baseret på en ny indberetning fra alle kommuner med udgangspunkt i årsværk (hvor udgangspunktet tidligere var indberettede beløb for de enkelte kommuner). Det viser sig, at den anvendte gennemsnitspris pr. medarbejder fra KL's side (gældende for alle kommuner) er noget højere end gennemsnitsprisen i Randers Kommune – dette er en af årsagerne til at regnestykket ikke hænger sammen for Randers Kommune. Der henvises til særskilt notat herom for en yderligere beskrivelse.

Forvaltningen er pt i dialog med KL om sagen, men intet tyder på, at der vil ske betydelige ændringer i den seneste fremsendte opgørelse fra KL. Den endelige opgørelse fra Ministeriet sendes først ”i efteråret inden kommunernes budgetfrist”. Der er således fortsat en vis usikkerhed knyttet til de tal der pt er indarbejdet i budgetforslaget vedrørende sundhedsreformen.

Det samlede regnestykke vedrørende sundhedsreformen ser pt ud som følger:

Sundhedsreform (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
Bortfald af opgaver til region inkl. ændring i bloktilskud	27,9	28,3	28,2	28,2
Bortfald af KMF inkl. ændring i bloktilskud	12,4	14,4	13,8	13,7
Udligningsmæssige konsekvenser af ovenstående	24,7	24,7	24,7	24,7
Overgangstilskud, jf KL	-26,9	-26,9	-26,9	-26,9
Beregnet nettotab i alt	38,1	40,4	39,7	39,6
Forudsat kompensation i 2029 og frem (kommende udligningsreform)	0,0	0,0	-20,0	-20,0
Reservepulje til tab afsat i B26-29	-10,6	-10,9	0,0	0,0
Budgetteret samlet nettotab	27,5	29,5	19,7	19,6

(minus angiver merindtægter/mindreudgifter)

I 2027 kan der opgøres et samlet nettotab på 38,1 mio. kr. Der var i sidste års budget afsat et reservebeløb på 10,6 mio. kr. – altså et samlet nettotab på 27,5 mio. kr. i 2027. Det tilsvarende tal for 2028 er et nettotab på 29,5 mio. kr.

Det fremgår af kommissoriet for finansieringsudvalget (som skal udarbejde oplæg til den kommende udligningsreform), at de skal inddrage de byrdefordelmæssige konsekvenser af reformer. I budget 2026-29 blev det i 2029 forudsat at udligningsreformen ville neutralisere kommunen tab ved sundhedsreformen fuldt ud. Da det beregnede tab nu er noget større vurderes denne forudsætning ikke længere realistisk.

På den baggrund er der i årene 2029 og 2030 forudsat en kompensation på 20 mio. kr. – hvilket i praksis svarer til en forudsat forbedring ved den kommende udligningsreform på 20 mio. kr. Denne forudsætning betyder at det samlede nettotab i år 2029 og 2030 er knap 20 mio. kr.

Dette nettotab indgår i opgørelsen af det økonomiske råderum til B2027-30. Der henvises (som nævnt) til særskilt notat om sundhedsreformen for en nærmere beskrivelse.

Særligt vedrørende Hospice Randers

I budgettet for 2025-28 var et af forslagene til besparelse at nedlægge Hospice Randers. Det blev besluttet at beslutningen herom skulle udsættes til budgetdrøftelserne for 2027-30, også set i relation til at sundhedsreformen skulle implementeres fra 2027. Effekten af den forudsatte besparelse blev fastholdt i budgetårene 2027 og frem.

Som en del af beregningerne (vedrørende bortfald af opgaver til regionen) er der taget hensyn til at besparelsen vedrørende Hospice Randers (på 5,5 mio. kr.) ikke kan realiseres to gange. Økonomien vedrørende Hospice Randers afleveres til regionen og kan derfor ikke spares væk (som det ellers var forudsat fra 2027 og frem). Den tidligere beslutning vedrørende Hospice Randers er derfor en af årsagerne til ovennævnte nettotab.

3.3 Gevinst ved kommende udligningsreform

Flere af ovennævnte poster indeholder en forudsætning, der i praksis knytter sig til effekten af den kommende udligningsreform, der (indtil videre) forventes implementeret fra 2029 og frem.

Udover de emner der allerede er omtalt ovenfor, er der yderligere to poster:

- **Tilskud vedr. tab som følge af ændring i dækningsafgift** – Randers Kommune har modtaget 9,7 mio. kr. i 2027 og ifølge KL kan der forventes et tilsvarende niveau i årene fremover. Fra 2029 og frem er de 9,7 mio. kr. i praksis at betragte som en forventet gevinst ved den kommende udligningsreform.
- **Bidrag til kommuner med tab på tidligere udligningsreform** - Nogle kommuner har oplevet tab som følge af udligningsreformen fra 2021– og der er (en gang for alle) beregnet en kompensation til disse kommuner. Ordningen finansieres efter andel af folketal for de kommuner, der ikke har et tab på ordningen (herunder Randers Kommune) – og bidraget for Randers Kommune udgør årligt 23,0

mio. kr. Dette bidrag vil bortfalde, når den nye udligningsreform træder i kraft – og beløbet medvirker dermed til at reducere den forudsatte gevinst ved den kommende udligningsreform.

Den samlede forudsatte gevinst ved den kommende udligningsreform fra 2029 kan nu opgøres som følger:

Forudsat gevinst ved udligningssystemet (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
Overgangstilskud sundhedsreform			-26,9	-26,9
Forudsat kompensation vedr. sundhedsreform i 2029 og frem			-20,0	-20,0
Ekstraordinært finansieringstilskud			-26,6	-26,6
Kompensation vedr. grundskyld			-5,7	-5,7
Tilskud vedr. tab som følge af ændring i dækningsafgift			-9,7	-9,7
Bidrag til kommuner med tab på den tidligere udligningsreform			23,0	23,0
Forudsat nettogevinst i alt			-65,9	-65,9

(minus angiver merindtægter/mindreudgifter)

I alt i budgetforslaget er der således forudsat en samlet gevinst på den kommende udligningsreform på ca. 66 mio. kr. årligt fra 2029 og frem.

3.4 Serviceudgifter

Overenskomst 2026 (OK26)

Resultatet af den nye overenskomst er indarbejdet i direktionens budgetforslag ud fra anvisningerne i KL's budgetvejledning. Emnerne fra OK 2026 kan opdeles i nedenstående områder:

Lokallønsmidler (til politisk prioritering)

I forlængelse af den tidligere overenskomst (OK24) blev der afsat en pulje til bæredygtig og fleksibel løndannelse (BFL-pulje).

Med OK26 er der nu sat indhold/retning på denne pulje. Langt det meste vedrører lokalløn – og herudover er der i OK26 også afsat en mindre pulje til lokalløn fra og med 2027 (jf. oversigtstabellen nedenfor).

Det samlede beløb til lokalløn for Randers Kommune kan opgøres som følger:

Lokallønsmidler (mio. kr. 27 PL)	2026 (26 PL)	2027	2028	2029	2030
Varig udmøntning til lokalløn pr. 1/1 2026 (BFL-pulje)	6,7	6,9	6,9	6,9	6,9
Engangsmidler til lokalløn pr. 1/1 2026 (BFL-pulje)	5,3				
I alt	12,0	6,9	6,9	6,9	6,9
Ny lokallønspulje fra OK2026		1,9	1,9	1,9	1,9
Lokallønsmidler i alt til politisk udmøntning	12,0	8,9	8,9	8,9	8,9

Der er således afsat 12 mio. kr. i 2026 og 8,9 mio. kr. i 2027 og frem.

KL angiver at midlerne er ikke på forhånd prioriteret til bestemte grupper, områder eller indsatser fra centralt hold. Det er en prioritering, der skal laves lokalt.

Det nævnes dog også at midlerne skal understøtte intentionen i Trepartsaftalen om løn- og arbejdsvilkår fra december 2023 om en mere bæredygtig og fleksibel løndannelse.

Ovennævnte beløb er indarbejdet i direktionens budgetforslag og det forudsættes at fordelingen af midlerne sker i forbindelse med de politiske forhandlinger om B2027-30. Der henvises i den forbindelse til det særskilte notat om OK26.

Puljer til skævdeling mellem grupper (udmøntes teknisk i budgetforslaget)

OK26 indeholder en række puljebeløb der skal fordeles til særligt udvalgte faggrupper:

- Deltidspulje (honorering af over-/merarbejde for deltidsansatte)⁴
- Rekrutteringspulje
- Lederlønpulje
- Lavtlønpulje
- Elevpulje (pension)
- Organisationsforhandlinger
- Barselpulje

Puljerne størrelse og fordeling mellem forvaltninger fremgår af det særskilte notat om OK26. Puljerne er beregnet ud fra KL's "skævdelingsprocenter" under hensyntagen til lønsammensætningen i Randers Kommune. I første omgang budgetlægges puljerne centralt (under økonomiudvalget) og udmøntes senere på de respektive bevillingsområder (inden den tekniske vedtagelse af budget 2027-30).

Ændret pris- og lønskøn

De nye skøn for både priser og lønninger er indarbejdet fuldt ud i direktionens budgetforslag. Der er især ændringer i forhold til lønnen.

De samlede økonomiske konsekvenser (PL reservepulje)

Ovennævnte ændringer medfører ligeledes ændringer i bloktilskuddet. Det samlede regnestykke (inkl. ændringerne i bloktilskuddet) kan vise forholdsvis store tab eller gevinster for Randers Kommune.

Ved budgetlægningen for B2026-29 var der et forholdsvis stort tab, mens der ved den aktuelle budgetlægning er en beregnet gevinst på området.

Af sidste års notat fremgik det, at det fremadrettet bør tilstræbes, at beregnede merindtægter reserveres i en central pulje til at imødegå fremtidige mindreindtægter. På den måde kan usikkerheden på området reduceres.

⁴ Den nævnte pulje vedrører de fremadrettede udgifter. Der er endnu ikke afklaring vedrørende den bagudrettede compensation. Et estimat på efterbetalingen er på nuværende tidspunkt forbundet med betydelig usikkerhed, da beregningsgrundlaget endnu ikke er endeligt afklaret. Der estimeres aktuelt for perioden fra 1. januar 2021 og frem. Estimatet omfatter 6.200 deltidsansatte med registreret merarbejde til udbetaling i perioden og er foreløbigt opgjort til 23,0 mio. kr. for Randers Kommune (hertil kommer renteudgifter, afbrudte forældelsessager samt udbetalt merarbejde til fuldtidsansatte). Ifølge økonomiaftalen er KL og regeringen enige om at gøre status over de økonomiske konsekvenser for kommunerne og drøfte udviklingen i 2027. I direktionens budgetforslag er det forudsat at Randers Kommune kompenseres fuldt ud for disse merudgifter.

Som følge heraf er der i direktionens budgetforslag indregnet en PL reservepulje på 5 mio. kr. i 2027, 10 mio. kr. i 2028 og 15 mio. kr. i 2029 og 2030 til at imødegå forventede nettomerudgifter ved næste budgetlægning. Selv med denne reservepulje er der fortsat en betydelig nettogevinst, der indgår i opgørelsen af det økonomiske råderum til B2027-30.

Der henvises igen til det særskilte notat om OK26 for en nærmere beskrivelse.

Demografireguleringer

På baggrund af kommunens aktuelle befolkningsprognose, er der udarbejdet demografiberegninger på kommunens demografiområder (børn, skole, social og omsorg).

Demografiberegningerne ser ud som følger:

Samlet demografiregulering (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
Småbørn	-9,5	-17,8	-16,7	-16,6
Skole	-5,0	-5,6	-6,9	-7,0
Social – voksne	13,1	14,9	16,7	18,1
Social – børn	6,2	5,3	4,7	4,5
Omsorg	21,2	40,7	62,3	89,4
Demografi i alt	26,0	37,5	60,2	88,3

Tabellen viser et samlet reguleringsbehov på 26,0 mio. kr. i 2027 stigende til 88,3 mio. kr. i 2030.

Det ses at det primært er ældreområdet der giver væksten i demografireguleringerne.

I lighed med tidligere år er beløbene i første omgang placeret på en central konto under økonomiudvalget. I forbindelse med budgetforhandlingerne for B2027-30 skal beløbene for 2027 udmøntes med varig effekt.

Ændringerne i overslagsårene vil fortsat stå som puljebeløb under økonomiudvalget.

Økonomaftalen indebærer en kompensation til kommunerne for det demografiske pres. Det samlede regnestykke for Randers Kommune fremgår af særskilt notat om demografireguleringer i B2027-30.

Det samlede resultat viser en samlet nettomindreudgift – der tilgår råderumsopgørelsen for B2027-30.

Forlængelse af minimumsnormeringer.

Udover kompensation til demografi indeholder økonomaftalen ligeledes en kompensation på 300 mio. kr. til forlængelse af minimumsnormeringer frem til skolestart for børn der begynder tidligere i SFO. De 300 mio. kr. svarer til 5,0 mio. kr. for Randers Kommune.

Forvaltningen har beregnet at dette svarer til den forventede udgift i Randers Kommune, hvorfor der på udgiftssiden ligeledes er indregnet 5,0 mio. kr. varigt fra 2027 og frem.

Økonomaftalen (generelt løft)

Nettoløftet af servicerammen på landsplan er 3,3 mia. kr. Herfra skal dog fratrækkes 1,5 mia. kr. vedrørende demografi og 0,3 mia. kr. vedrørende minimumsnormeringer (som beskrevet ovenfor). Tilbage er der 1,5 mia. kr. til et generelt løft af servicerammen.

Randers Kommunes andel heraf er 25,0 mio. kr. der er indarbejdet varigt fra 2027 og frem – og som dermed indgår i opgørelsen af det økonomiske råderum for B2027-30.

Nyt effektiviseringskrav på 20 mio. kr. i 2030.

Ifølge kommunens økonomiske politik indarbejdes der som udgangspunkt hvert år i budgetforslaget et effektiviseringskrav på 20 mio. kr. pr. år (det svarer til ca. 0,4% af serviceudgifterne), idet byrådet dog træffer konkret beslutning herom i forbindelse med den politiske behandling af den årlige budgetprocedure.

Med byrådets vedtagelse af budgetproceduren 2027-2030 blev det besluttet, at der skulle indregnes et nyt effektiviseringskrav på 20 mio. kr. i 2030 og frem. Samtidig blev det besluttet, at det nye krav placeres som en central pulje under økonomiudvalget til senere udmøntning (ligesom puljen for 2029).

Forslaget om udskydelse af den konkrete udmøntning skal ses i lyset af den kommende udligningsreform, der forventes at træde i kraft fra og med 2029.

Børnepakken

Med vedtagelsen af børnepakken i finansloven for 2026 er det besluttet at styrke normeringen på dagtilbudsområdet ved at lade de pædagogiske ledere i daginstitutioner udgå af opgørelsen af minimumsnormeringer. Ændringen har virkning fra senest den 1. januar 2027.

Samtidig indgår det i børnepakken, at det lovfastsatte loft på den maksimale forældrebetalingssandel i daginstitutioner og dagpleje nedsættes fra de nuværende 25,0 pct. til 21,3 pct.

De samlede udgifter til børnepakken kan opgøres som følger:

Børnepakken (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
Udgift til erstatningspersonale for ledere	18,2	18,2	18,2	18,2
Udgift til nedsat forældrebetaling fra 25 til 21,3 pct.	13,2	13,2	13,2	13,2
Afledte merudgifter til privat pasning og førskole	3,5	3,5	3,5	3,5
Udgifter i alt	34,9	34,9	34,9	34,9
Kompensation (LC-program)	-32,5	-32,5	-32,5	-32,5
Nettoresultat	2,4	2,4	2,4	2,4
Overskud fra 2026	-2,0			
I alt	0,4	2,4	2,4	2,4

(minus angiver merindtægter/mindreudgifter)

Der kan beregnes udgifter for i alt 34,9 mio. kr. og med en kompensation fra LC-programmet på 32,65 mio. kr. bliver den samlede manko på 2,4 mio. kr. Der kan opgøres et overskud i 2026 som kan anvendes som finansiering i 2027 således at den samlede merudgift her kun bliver 0,4 mio. kr.

I forbindelse med budgetproceduren for B2027-30 blev det besluttet at ovennævnte manko skal finansieres via budgettet – altså er ovennævnte beløb fratrukket i opgørelsen af råderummet til B2027-30.

Der henvises til særskilt notat for en nærmere beskrivelse.

Lov – og cirkulæreprogrammet (LC-program)

Både sundhedsreformen og børnepakken indgår i LC-programmet og er håndteret særskilt, jf. ovennævnte beskrivelse.

Konsekvenserne af de øvrige lovændringer samt øvrige reguleringer er indregnet i budgetforslaget. Som sædvanlig er det i udgangspunktet forudsat, at Randers Kommune har mer-/eller mindreudgifter svarende

til den modtagne kompensation/regulering. I lighed med tidligere år er der dog nogle få poster, hvortil der ikke er nogen modpost⁵.

Beløbene under lovændringer er i første omgang placeret i en central pulje (under økonomiudvalget) til senere udmøntning. Der henvises til det uddybende notat om budgettet for en nærmere beskrivelse af de enkelte lovændringer.

Servicebuffer

Der er i lighed med tidligere år indregnet en servicebuffer på 40,0 mio. kr. i 2027 og frem.

Samtidig er der (også i lighed med tidligere år) lavet en modgående korrektion (under finansforskydninger). Det skyldes at servicebufferen ikke skal belaste råderummet. Bufferen er udelukkende budgetteknisk og er indregnet for at imødegå en eventuel sanktion vedrørende overskridelse af servicerammen, hvis der forbruges midler (fx decentral opsparing) udover det budgetlagte.

3.5 Øvrig drift

Øvrig drift har indtil nu bestået af følgende 3 poster:

- Indkomstoverførsler (førtidspension, kontanthjælp, sygedagpenge osv).
- Refusion for særligt dyre enkeltsager
- Aktivitetsbestemt medfinansiering på sundhedsområdet

Sidstnævnte post bortfalder som følge af sundhedsreformen. Tilbage under øvrig drift er således kun de to førstnævnte poster. Forudsætningerne vedrørende disse beskrives nærmere nedenfor:

Indkomstoverførsler 2027-2030

I lighed med tidligere år budgetlægges indkomstoverførsler fra bunden under hensyntagen til egne regnskabserfaringer samt KL's skøn på de enkelte poster.

Nedenstående tabel viser de nye budgetbeløb sammenholdt med de tidligere forudsatte beløb fra budget 2026-29. Desuden vises de tilhørende ændringer i bloktilskuddet:

Indkomstoverførsler, mio. kr. løbende PL	2027	2028	2029	2030
Budget 2026-29	2.558,3	2.726,6	2.865,3	2.865,3
Budgetforslag 2027-30	2.531,1	2.626,8	2.719,7	2.847,8
Ændring udgifter (mindreudgifter)	-27,2	-99,8	-145,6	-17,5
Reduktion i bloktilskud	31,5	93,0	129,6	25,7
Nettoændring	4,4	-6,8	-16,0	8,3

(minus angiver merindtægter/mindreudgifter)

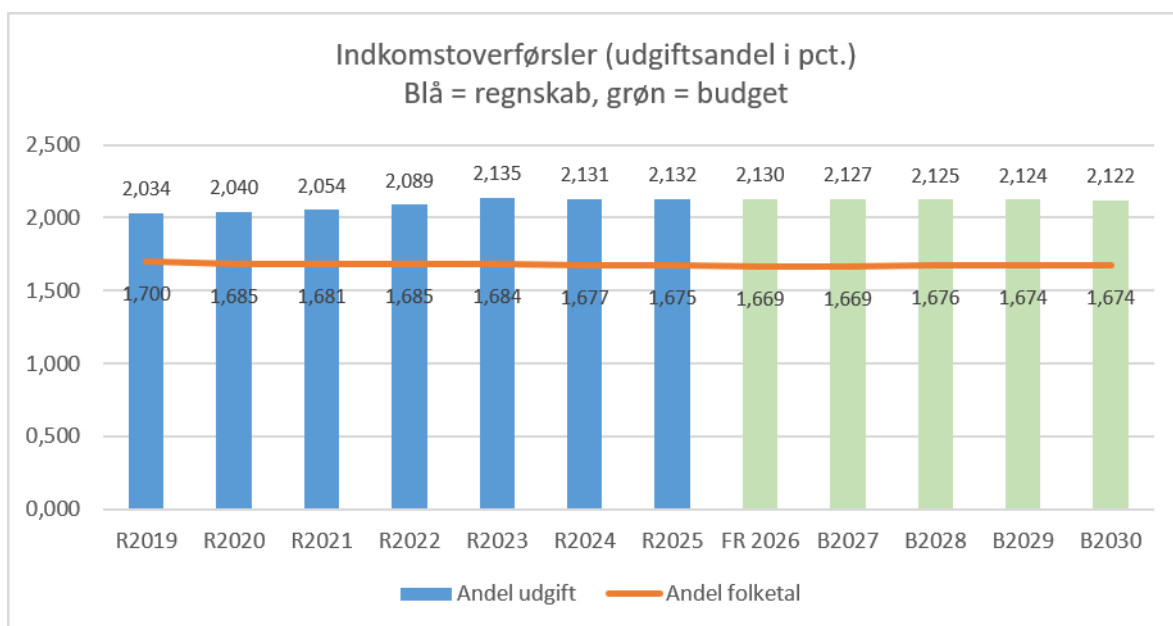
⁵ Medfinansieringen vedrører bl.a. følgende poster: Fællesoffentlig digitaliseringsstrategi, kommunal medfinansiering af it-infrastruktur m.m.

Med budgetforslaget for 2027-30 er der på udgiftssiden mindreudgifter på i alt 27,2 mio. kr. i 2027. Bloktilskuddet reduceres dog samtidigt med 31,5 mio. kr. – det giver netto merudgifter på 4,4 mio. kr. i 2027.

For årene 2028 og 2029 er der derimod tale om en netto mindreudgift på hhv. 6,8 mio. kr. og 16,0 mio. kr. mens der i 2030 igen er netto merudgifter på 8,3 mio. kr.

Samlet for hele perioden 2027-30 er der tale om en nettomindreudgift på 10,2 mio. kr. der indgår i beregningen af det samlede økonomiske råderum for Budget 2027-30.

Ud fra ovenstående forudsætninger viser nedenstående figur hvordan Randers Kommunes andel af udgifterne (i forhold til udgifterne på landsplan) udvikler sig:

Note: De blå søjler angiver regnskabstal og de grønne angiver budgettal/forventet regnskab

Figuren viser et svagt fald i frem mod 2030 (2,122%). En faldende udgiftsandel er et af de vigtigste overordnede mål i tilknytning til arbejdet med Fremtidens Randers Kommune. Selv forholdsvis små fald i udgiftsandelen har dog betydning. Et fald i udgiftsandel på blot 0,01 procentpoint betyder en mindreudgift for Randers Kommune på 11,9 mio. kr.⁶

Der vil dog være tale om et meget ”langt sejt træk” før udgiftsandelen for alvor nærmer sig kommunens andel af folketallet på de ca. 1,67%.

Der henvises til særskilt notat om indkomstoverførsler for en nærmere beskrivelse.

⁶ Hvis udgifterne i 2027 svarede til andelen af folketallet (på 1,669%) ville mindreudgiften være 544 mio. kr. (en del af denne forbedring vil dog blive modsvaret af færre indtægter fra den kommunale udligning).

Refusion for særligt dyre enkeltsager

Reglerne om refusion af særligt dyre enkeltsager (den centrale refusionsordning) betyder, at staten dækker en del af kommunens udgifter på socialområdet – blandt andet når udgifterne til en enkelt borger bliver meget høj (ca. 1 mio. kr.)

Når kommunerne under et modtager øget refusion foretages samtidig en modregning i bloktilskuddet, da kommunerne samlet set får flere indtægter (den øgede refusion finansieres dermed af kommunerne selv og fungerer i praksis som en omfordeling fra kommuner med relativt lave refusionsindtægter til kommuner med høje refusionsindtægter).

På landsplan forventes uændrede refusionsindtægter i 2027, mens der fra 2028 og frem forventes øgede indtægter. Dette indebærer, at bloktilskuddet til Randers Kommune reduceres med 3,8 mio. kr. i 2028 stigende til 16,4 mio. kr. i 2030.

I lighed med tidligere år forudsættes socialrådets andel af disse merindtægter indregnet med 50% i form af et øget indtægtskrav⁷ - svarende til 1,4 mio. kr. i 2028 stigende til 6,0 mio. kr. i 2030. Samtidig foreslås, at socialrådets udgiftsbudget løftes tilsvarende i de relevante år, da de øgede refusionsindtægter går hånd-i-hånd med stigende udgifter.

Dette er i lighed med beslutningen ved 1. budgetopfølgning pr. 31/3 2026, hvor udgiftsbudgettet blev løftet permanent med 28,6 mio. kr. svarende til den forventede merindtægt fra refusion af særligt dyre sager⁸.

Det foreslås samtidigt at de bevillingsmæssige tilretninger på både udgiftsside og indtægtsside afventer næste års økonomiaftale for 2028, hvor der givetvis vil være nye skøn over de samlede refusionsindtægter på landsplan for 2028 og frem.

3.6 Renter m.m.

Renteudgifterne er budgetlagt ud fra de gældende rentesatser på de fastforrentede lån og med en variabel rentesats på 3,5 % i 2027 og frem.

Renteindtægterne fra den likvide beholdning er budgetteret med udgangspunkt i en rentesats på 2,5 % i 2027 og 2028 og 3,5 % i 2029-2030. Der er valgt en asymmetri mellem de to rentesatser som følge af den fortsatte usikkerhed på de globale finansielle markeder (nøjagtigt lige som tilgangen ved sidste års budgetlægning).

3.7 Afløste udgifter i forbindelse med Nordic Waste

Indsatsen i relation til Nordic Waste har medført øgede afløste udgifter til blandt andet juridisk bistand, allokering af medarbejderressourcer til håndtering af afværgeindsatsen samt til indkøb af ekstern bistand til varetagelse af prioriterede driftsopgaver, som medarbejderne ellers skulle have udført. Disse udgifter er afholdt på administrationsbudgettet i Udvikling, Miljø & Teknik og udgør ved regnskab 2025 7,2 mio. kr. jf.

⁷ Årsgagen til at der kun indregnes 50% skyldes, at der i socialrådets demografimodel også kun efterreguleres med 50% i forhold til landsudviklingen. På den måde opnås symmetri mellem udgiftssiden og indtægtssiden.

⁸ Ved budgetopfølgningen pr. 31/5 (der behandles politisk den 28/9 2026) indstilles ligeledes et løft af udgiftssiden på 5,1 mio. kr. som følge af refusions-merindtægter.

notaterne *Afholdte afledte udgifter i forbindelse med Nordic Waste sagen* til henholdsvis regnskab 2024 og 2025. Der må også forventes afledte udgifter i de kommende år.

Herudover har afværgeindsatsen medført, at flere eksisterende driftsopgaver er udskudt og jf. det vedlagte notat om myndighedsressourcer er der ikke tilstrækkeligt med medarbejdere til at løse lovpligtige opgaver og understøtte de projekter på blandt andet planområdet som er vigtige af hensyn til kommunens vækst og udvikling.

Som en del af det samlede budgetforslag foreslås det på den baggrund, at Udvikling, Miljø og Teknik kompenseres for de afledte udgifter vedr. Nordic Waste (afholdt af administrationsbudgettet) for regnskab 2024, 2025 og 2026, og at dette håndteres som en statuskorrektur (teknisk tilretning af områdets opsparring) i forbindelse med regnskab 2026. Dette påvirker ikke kommunens økonomi eller opgørelsen af det økonomiske råderum.

3.8 Skattefinansieret anlæg

Anlægsbudgettet for 2027-30 fastlægges ud fra sidste års budget 2026-29 – korrigeret for byrådsbeslutninger siden budgetvedtagelsen⁹.

Sidste overslagsår (2030) er givet ud fra den nuværende 10-årige investeringsplan og indebærer, at der i udgangspunktet er en anlægspulje til politisk prioritering på 49,5 mio. kr.

Som nævnt i afsnit 2 har direktionen – i forbindelse med udarbejdelse af forslag til ny 10-årig investeringsplan - udarbejdet forslag til fordeling af dette puljebeløb. Herudover indeholder direktionens forslag til den 10-årige investeringsplan også et bud på fremtidige beløb på anlægsområdet i perioden 2031-2036

Der er i lighed med tidligere år indregnet en anlægsbuffer – den er indarbejdet med 40 mio. kr. i 2026. Samtidig er der lavet en modgående korrektur, idet anlægsbufferen ikke skal belaste råderummet, da bufferen udelukkende er indregnet for at imødegå en eventuel sanktion på anlægssiden og skabe muligheder for forbrug af overførte midler. Bufferen er således ikke finansieret men neutraliseres af en modpost under finansforskydninger.

Der henvises til "anlægspakken" for en nærmere beskrivelse af alle anlægsprojekter samt forslaget til den 10-årige investeringsplan.

⁹ For alle byrådsbeslutninger gælder, at disse ikke påvirker opgørelsen af råderummet for B2027-30, idet der er tale om poster, der finansieringsmæssigt er i balance når år 2026 medregnes. Der henvises til det uddybende notat for en nærmere beskrivelse heraf.

4. Opgørelse af råderum samt styringsmål

I dette afsnit sammenfattes resultatet af forrige afsnit i form af opgørelsen af kommunens samlede råderum baseret på det overordnede styringsmål – nemlig at resultatet af ordinær drift og anlæg skal kunne finansiere kommunens afdrag på lån.

4.1 Opgørelse af råderummet

I forbindelse med opgørelsen af råderummet foretages en række korrektioner:

- Korrektion vedrørende buffere på service og anlæg – disse skal ikke belaste råderummet, da de (som beskrevet) udelukkende har en teknisk karakter og neutraliseres af modposter under finansposterne.
- Korrektion vedrørende byrådsbeslutninger på service og anlæg – de byrådsbeslutninger der fuldt ud er finansieret inkl. år 2026 skal ikke påvirke opgørelsen af råderummet i 2027-30 (der henvises til det uddybende notat for en specifikation heraf)
- Korrektion vedrørende investeringsmodeller - de driftsfinansierede investeringsmodeller indebærer en midlertidig reduktion af kommunens driftsbudget med henblik på tilbagebetaling af den investering som er foretaget initialt via kommunekassen. Den midlertidige reduktion må ikke forbedre opgørelsen af det økonomiske råderum (se det uddybende notat for en specifikation).
- Restbeløb fra regnskab 2025 – som beskrevet i kommende budgetopfølgningen pr. 31/5 er der et restbeløb (overskud) fra regnskab 2025 på 8,1 mio. kr. der kan indgå i opgørelsen af det økonomiske råderum for B2027-30.

Med ovennævnte forudsætninger ser opgørelsen af råderummet ud som følger:

Opgørelse af råderum (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030
Resultat af ordinær drift og anlæg	-61,4	-51,8	-53,9	-44,2
Korrektioner				
Korrektioner vedr. buffere (drift og anlæg)	-80,0	-40,0	-40,0	-40,0
Korrektioner til drift og anlæg	-14,1	-3,2	3,6	-0,2
Korrektioner vedr. investeringsmodeller	8,8	8,8	8,8	8,8
Restbeløb fra regnskab 2025 (midtvejspulje)	-8,1			
Korrektioner mm i alt	-93,4	-34,4	-27,6	-31,4
Korrektioner mm i alt inkl PL	-93,4	-35,3	-29,1	-34,1
Resultat af ordinær drift og anlæg inkl. korrektioner	-154,8	-87,0	-83,0	-78,3
Afdrag på lån	91,0	91,7	90,8	62,1
Samlet råderum i alt (minus = råderum)	-63,9	4,6	7,8	-16,2

(minus angiver merindtægter/mindreudgifter)

Gennemsnittet af nederste blå linje er -16,9 mio. kr. – **altså et gennemsnitligt råderum på 16,9 mio. kr.**

Desuden ses af tabellen, at der et råderum på 16,2 mio. kr. i 2030 – disse 16,2 mio. kr. angiver det varige råderum. Altså størrelsen af det forhøjede udgiftsniveau som kan videreføres efter år 2030.

Udover ovennævnte råderum er der (som tidligere beskrevet) en anlægspulje til politisk prioritering på 49,5 mio. kr. I forbindelse med udarbejdelsen af den 10-årige investeringsplan har direktionen udarbejdet forslag til udmøntning heraf, som der politisk skal tages stilling til, som en del af de politiske forhandlinger om B2027-30.

4.2 Øvrige styringsmål

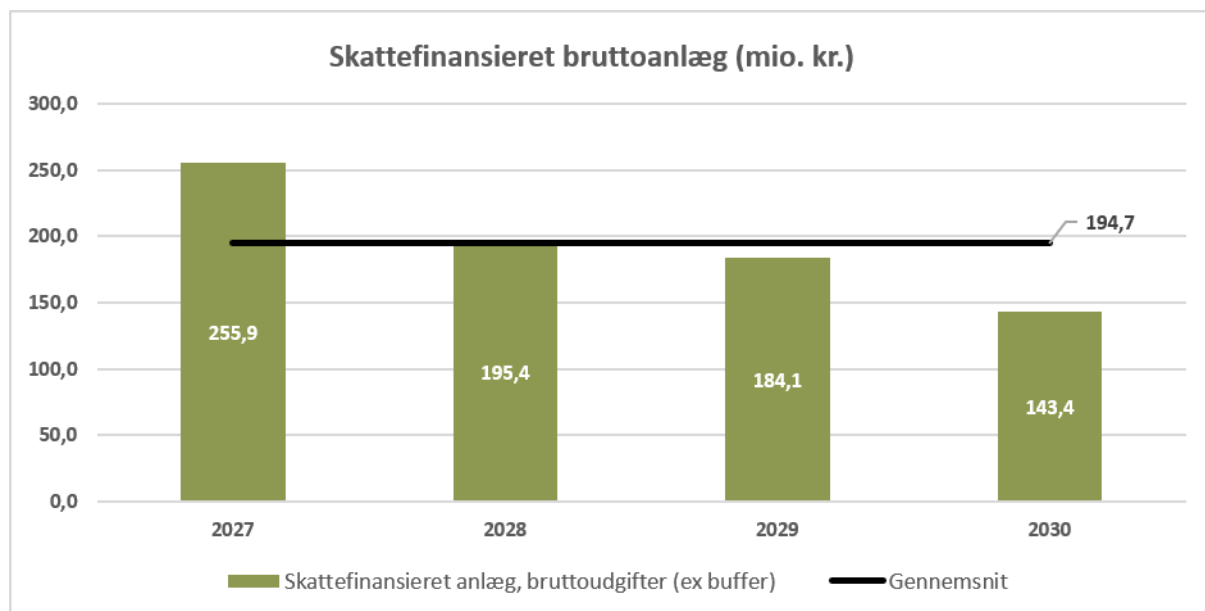
Udover det overordnede styringsmål har Randers Kommune 3 øvrige styringsmål:

- Skattefinansieret bruttoanlæg (gennemsnit skal stige fra 150 mio. kr. og skal udgøre 200 mio. kr. senest i 2030)
- Skattefinansieret gæld (skal falde i budgetperioden)
- Gennemsnitlig kassebeholdning (den ikke-disponerede beholdning i 2030 skal være mindst 100 mio. kr.).

Nedenfor gives en status på de øvrige styringsmål:

Skattefinansieret bruttoanlæg

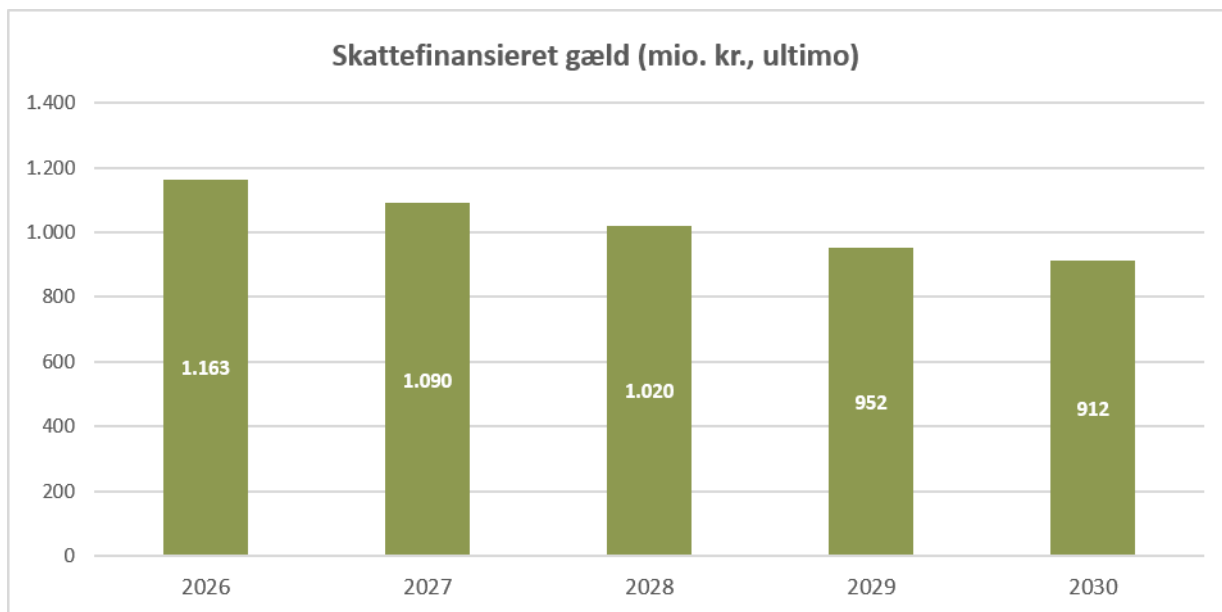
Nedenstående figur viser resultatet af bruttoudgifterne på det skattefinansierede område (hvor anlægbufferen på de 40 mio. kr. i 2027 ikke er medtaget, da denne som tidligere nævnt udelukkende har en teknisk karakter og ikke er finansieret):

Gennemsnittet af de skattefinansierede bruttoudgifter (ex. buffer i 2027) er på 194,7 mio. kr. – altså er målsætningen om at være på vej fra 150 mio. kr. til 200 mio. kr. opfyldt i budgetforslaget.

Skattefinansieret gæld (ex. Feriefond)

Målsætningen er et fald i den skattefinansierede gæld, hvilket isoleret set opfyldes i det foreliggende budgetforslag, jf. nedenstående figur:

Det ses, at den skattefinansierede gæld forventes at falde fra 1.163 mio. kr. ultimo 2026 til 912 mio. kr. ultimo 2030. Dette forudsætter dog, at Randers Kommune ikke realiserer eventuelle lånedispensationer i perioden. I det omfang der optages yderligere lån (udover det forudsatte i budgetforslaget), vil gældsafviklingen blive mindre.

Kassebeholdningen

Den fremadrettede kassebeholdning er beregnet ud fra de kasseændringer, der fremgår af resultatopgørelsen¹⁰ (der henvises til det uddybende notat for en specifikation af resultatopgørelsen).

Der er desuden forudsat en gennemsnitlig kassebeholdning for 2026 på 800 mio.kr. (forventet gennemsnit for perioden 1.1.2026 til 31.12 2026).

Ved opgørelsen er det vigtigt at være opmærksom på, at kassebeholdningen indeholder en række bevillinger, der allerede er givet eller midler som på anden vis er bundet – og dermed ikke er disponible.

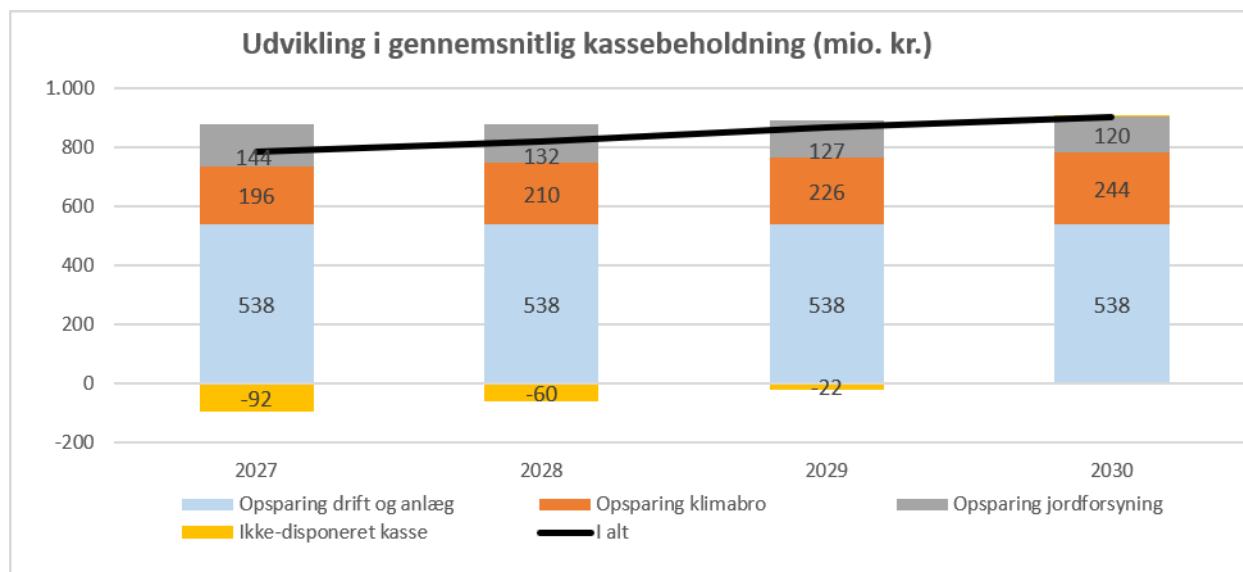
Det drejer sig om følgende:

- Opsparede midler på drift og anlæg (netto) – 538 mio. kr. i hele perioden
- Opsparede midler vedrørende jordforsyning – gennemsnitligt 144 mio. kr. i 2027 faldende til gennemsnitligt 120 mio. kr. i 2030¹¹
- Opsparing til Klimabroen – stiger fra gennemsnitligt 196 mio. kr. i 2027 til gennemsnitligt 244 mio. kr. i 2030.

¹⁰ I lighed med sidste års budgetlægning er der korrigeret for den budgetlagte nettoopsparing (kassereservation) til Klimabroen på yderligere 20,4 mio. kr. i 2027 stigende til 26,4 mio. kr. i 2030. Disse beløb forventes som udgangspunkt ikke brugt i budgetperioden og er i stedet medtaget som en del af opsparingen til klimabroen, jf. figur over kassebeholdningen.

¹¹ Der er her forudsat et forbrug af opsparingen på 10 mio. kr. årligt fra 2027 og frem.

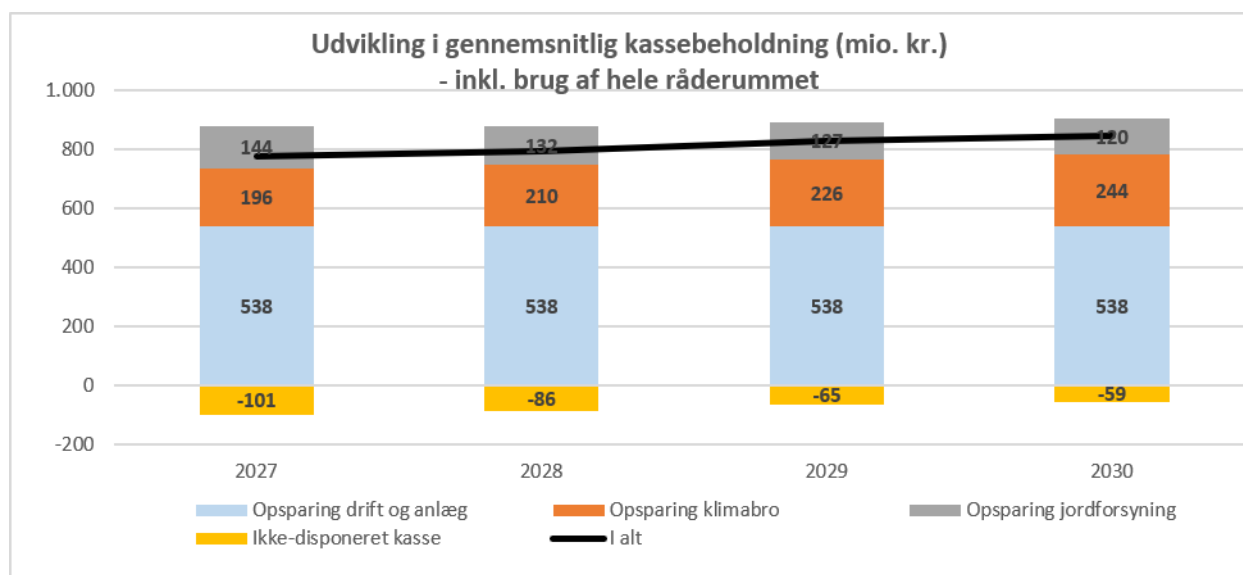
Med udgangspunkt i ovenstående forudsætninger ser den forventede udvikling i kassebeholdningen ud som følger i budgetforslaget:

Figuren viser, at den ikke-disponerede kassebeholdning er negativ i årene 2027-2029 mens den forventes at være 0 i 2030.

Selv med en forholdsvis stor kassebeholdning er opsparingen på de nævnte områder altså samlet set større således at den ikke-disponerede kassebeholdning ender med at blive negativ. I 2030 kan kassebeholdningen dog lige nøjagtig dække de opsparede beløb – men målsætningen om en ikke-disponeret beholdning på 100 mio. kr. i 2030 er ikke indfriet.

Forudsættes fuld anvendelse af det opgjorte økonomiske råderum på 16,9 mio. kr. årligt i 2027-2030 ser udviklingen i kassebeholdningen ud som følger:

I denne situation vil der også i 2030 være en negativ ikke-disponeret kassebeholdning – som kan opgøres til forventet 59 mio. kr.